

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVIII. Ч. 220. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 20-го вересня 1940.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 220. Jersey City, N. J., Friday, September 20, 1940.

VOL. XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

БОРотьба за економічну оборону

ВАШИНГТОН. — У конгресі ведуться тепер горячі дебати за ріжні закони про економічну оборону країни.

Передовсім іде за те, які податки маєтись стягати з воєнних приходів, згідно яку надвизку приходів для добра оборони маєтись лишати вільною від податків, та хто мав би право признавати звільнення.

Другим важним економічним питанням країни є забезпечення людей, що пішли до війська, перед позвами за довги, та захоронення їх родини.

Провідники обох палат стараються довести в цих справах до скорого голосування.

ВІЙСЬКОВІ ЛІКАРІ СПОДІВАЮТЬСЯ ЗДОРОВИХ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНГТОН. — Військові лікарі кажуть згідно, що їх оглядини кандидатів до війська стверджують, що побоювання за теперішню молодь, чи вона вистає, труднощі військової служби, не оправдані. Вони кажуть, що молодь зовсім не є „м'яка“, як це досить загально говорять, але так само добра, як іх батьки в 1917. році.

Покищо число відкинутих від військової служби виносить лише 5 процентів зголошуючихся.

ПРЕЗІДЕНТОВА ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ СВОЇХ СИНІВ.

ВАШІНГТОН. — Пані Рузвельтова заявила газетарам, що коли уряд стане покликати до військової служби жонатих молодих мужчин, її сини повинні піти служити, бо їх родини є добре забезпечені й „не будуть голодувати“.

Вона заявила за уважний вибір асентерункових жінок, щоб права всіх людей були належито захищені.

ДО РОБИТИ З ПОЗИЦІЯМИ ПОКЛИКАНИХ ДО СЛУЖБИ?

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — Губернатор ньюйорського штату заявив, що цей уряд не буде наймати нікого на місце покликанних до військової служби, хіба що цього буде доконечно потрібно.

Губернатор заявився за ухвалення відповідного закону.

ФИЛИПИНИ ПРОСЯТЬ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗА ВІЙСЬКОВУ ОБОРОНУ.

МАНІЛА (Філіппіни). — Філіппинський міністер фінансів віднісся в радіовій промові за закликом до уряду Злучених Держав продовжити на десять літ військову допомогу й захорону для філіппинських островів. Президент Кесон заявився теж за таку захорону з огляду на неспокій у світі.

НАРАДИ ПОСАДНИКІВ НАД ОБОРОНОЮ.

НЬО ЙОРК. — У четвер почалися тут наради посадників американських міст у справі оборони краю.

Між референтами на конференції є: генерал Джордж Маршел, начальник генерального штабу в департаменті війни; Вільям Кнудсен, член країнової комісії оборони і інші визначні урядовці.

ДУХОВНИКИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО МОЛИТВИ ЗА АНГЛІЮ.

НЬО ЙОРК. — 14 американських церковних провідників відкликалися до своїх церковних організацій зарядити на 29. вересня загальну країнову молитву за Англію.

У своїм заклику покликаються на спільну культуру Злучених Держав і Англії.

ЗА ПРОБУ КРОВІ ДЛЯ ВСІХ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНГТОН. — Щоби захоронити жовнів від педуг, д-р Парен, генеральний лікар Служби Публічного Здоров'я, заявився за те, щоби з кожного жовніра брано пробку крові.

Д-р Парен покликається на досвід останньої війни, в котрій багато жовнів померло від пошестей.

Звісно, таке загальне тестування крові жовнів коштувало би кілька мільонів доларів.

ЗАПОВІДАЄ ПОСТУПИ В БОРЬБІ ПРОТИ РАКА.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — На конференції Пенсильванського Університету виступив професор Луїс Фісер, хемік Гарвардського університету, з рефератом про вітаміну К, для розсліду котрої він найбільше причинився. Він подав у своїм рефераті висліді своїх розслідувань над впливом цієї вітаміни на здержання зросту „чужих тіл“ („дикого мяса“) й висказував догад, що ця вітаміна причиниться до побороювання недуги рака.

ПОМЕР ВЕЛИКИЙ ПІОНІР МЕДИЦИНИ.

РОЧЕСТЕР (Нью Йорк). — Тут помер у 76. році життя д-р Джордж Гомер, що був піоніром у справах здоров'я дітей.

Він завів тут міські молочні стації та першу перед-народинову клініку в Америці.

ВИБОРЧА КАМПАНИЯ СТАЄ ЩОРАЗ ЖИВІШОЮ

ВІЛКІ ДОМАГАЄТЬСЯ ОЩАДНОСТЕЙ В ОБОРОННИХ ВИДАТКАХ

ФІНІКС (Арізона). — Республіканський президіальний кандидат Бендел Вилкі заявив у своїй черговій кандидатській промові, виголошеній в аудиторії місцевої вищої школи, що колиби прийшлося вибирати між сильною країною обороною та відбудовою домашньої господарки, він вибрав би останню.

Він заявився проти думки президента Рузвельта, що Злучені Держави для приєднання Аргентини для своєї політики повинні допустити до Злучених Держав довіз аргентинського мяса.

ФЛИН НАПАДАЄ НА ВІЛКІ ЯК „ЧУТТЕСВО НЕСТІЙНОГО“

НЬО ЙОРК. — Едвард Флін, президент Демократичного Крайового Комітету, заявив газетарам, що на його думку Бендел Вилкі не надається на становище президента, бо він є неспостійний чуттєво.

Флін каже, що Вилкі є такий неспостійний чуттєво, що якби начальник якоїсь чужої держави зробив щось таке, що зачіпало би Вилкі до живого, він негайно виповів би війну й нікого навіть не читався.

ГУВЕР ОСТЕРІГАС ПЕРЕД МОЖЛИВОСТЮ ДИКТАТУРИ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — На конференції Пенсильванського Університету виступив тут з політичною промовою відомий республіканський провідник і бувший президент Герберт Гувер. Він казав, що на випадок приступлення Америки до війни тут певно повстала би тоталітарна диктатура й вся свободна господарка стала би неможливою.

ВЕЛИЧЕЗНІ НІМЕЦЬКІ ВТРАТИ В АНГЛІЇ В ЛІТАКАХ І ЛЕТУНАХ

Бритійське міністерство летунства подає, що за час від 8. серпня намагання Німеччини підбити Англію коштують її 1,867 літаків. У тому самому часі бритійці втратили 600 летунів і 621 літаків. Німецькі звідомлення не подають чисел німецьких втрат, а тільки твердять, що бритійці втратили 2,096 літаків в часі від 1. серпня.

БРИТІЙЦІ АТАКУЮТЬ НІМЕЦЬКІ БАЗИ

Не зважаючи на непогоду і дуже сильний протилетунський німецький відпір, бритійські летуни атакують знову всі ті німецькі бази, звідки можна надіятись нападу на Англію. Комунікат каже, що тим разом атакують згадані бази з надзвичайною силою і великою кількістю літаків.

ЧИ НЕ ВІДСТУПИВ ВІД СВОГО ЗАМІРУ?

Ньюйорські вечірні газети з середи принесли вістку, подану величезними буквами, що є відомості, з яких можна заключити, що Гітлер наказав відступити від нападу на Англію цієї осені.

ОБЛОЖИЛИ УСІ ПРИСТАНІ МІНАМИ

Від Норвегії на далекий півночі аж до еспанського побережа на полудні, бритійські летуни обложили мінами всі виходи з пристаней. Це значить, що свобода руху для німецьких кораблів дуже обмежена, бо всюди жде їх катастрофа. Це теж спиноє німцям виконання їхнього пляну щодо нападу на Англію.

ХОЧУТЬ ЗРУЙНУВАТИ ЦІЛИЙ ЛОНДОН

Німецькі летуни зачали бомбардувати бритійську столицю дуже систематично, мабуть згідно з приказом. Тепер намічають тільки одну або дві дільниці й їх бомбардують. Днями вдається не допускати німців до Лондону, але ночами тяжче. Скільки треба витерпіти населенню столиці, видно найкраще по тім, що в одному дні було 8 алармів, а в ночі взагалі не переставали гудіти літаки і тріскати бомби. Серед дня треба було бути бритійським летунам 11 годин у повітрі, щоб відбивати німецькі літаки і не допускати їх до столиці, чи в глиб краю.

ДАЛЯДІЄ І ГАМЕЛЕН ОБЖАЛОВАНИ

ВІЦП. — Виготовлено акт обвинувачення, звернений проти бувшого французького прем'єра Дальядіє і проти Гамелена, бувшого начальника команданта французької армії. Першого обвинувачують за те, що не підготував і виповів війну, а другого за те, що зле вів війну й її програв.

ПОВІТРЯНИЙ БИЙ НАД ЛОНДОНОМ.

Білі ленти це дими з літаків, що беруть участь у бою.

БРИТІЙЦІ СКОРО БУДУТЬ ГОРОЮ, КАЖЕ БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР

ЛОНДОН. — Летунська сила Великої Британії кріпшає з кожним днем. Вона вже збрижається до тої точки, коли буде можна дати німецьким летунам добру лекцію. Бритійські летуни не скидають бомб з висот на 20,000 стіп. І тому не бомбардують таким чином музеїв, шпиталів і мешкальних домів, як це роблять німці. Вони злітають долів і добре приглядаються об'єктам, щоб бомбардувати тільки самі військові. Таке заявив бритійський міністер летунства, сер Синклер. Далі зазначив, що німецька промисловість не функціонує на 30%, бо ушкоджена бритійськими летунами. Зокрема критикував міністер маршала Герінга за те, що наказав бомбардувати королівську палату, Бокінгем Пелес. Сер Синклер заявив, що Герінг повинен стидатись, що носить воєнський мундир.

НОВИЙ ВІНАХІД ДЛЯ ОБОРОНИ.

ЛОНДОН. — Кажуть, що Англія посідає сензаційний винахід, який буде незабаром застосований при обороні перед летунськими нападами. Це, як кажуть, щось таке просте, що німці з дива не вийдуть, що не впали на цей помисл. Очевидно будуть дивуватись аж тоді, коли дізнаються, що це за винахід. Не є це гармата, ні балон, ні проміння. Пробі, пороблені з винаходом, були вдачні.

КРИТИКА ЗА НЕДОСТАТОЧНІ СХОРОНИЩА.

ЛОНДОН. — В бритійському парламенті йшла горяча дискусія на тему браку відповідних схороніщ. Ті що побудовано, не вистарчають. І не є цілкомовито охороною перед бомбами, бо заслабі. Тому населення ховається в соборах. Далі іде про те, щоб давати негайну допомогу нещасним жертвам бомбардувань, себто людям, що лишаються без даху над головою і без засобів до життя. Уряд запевнив, що даватиме фінансову допомогу потребуючим. Підкреслювано послами Партії Праці, що це є „народня війна“ тому і треба дбати про народні маси.

НІМЦІ АТАКУЮТЬ ПАДЕРЕВСЬКОГО.

БЕРЛІН. — Німецька преса помістила повно артикулів, в яких обговорюється намагання подорож Гната Падеревського з Швайцарії до Злучених Держав. У всіх тих артикулах пишеться про це як про „втечу Падеревського“ з тої Європи, де „мільйони поляків терплять“. Рівночасно береться Еспанія за долі, що відмовила візи Падеревському. Часописи, що виходять в польським Генерал-Губернаторстві пишуть про „втечу Падеревського“ як втечу того, що був і є завзятим ворогом Німеччини.

СССР І ДАНІЯ.

МОСКВА. — Підписано договір між Советами і Данією. Та остання має доставляти Советам машини, за які має діставати збіжжя і нафтові продукти.

НАРАДИ В СПРАВІ „НОВОЇ ФАЗИ“ В ЕВРОПІ.

РИМ. — Італійська преса не пише, яка є властива причина прибуття до Риму німецького міністра заграничних справ Рібентропа, але всюди підкреслюється, що тут іде про „нову фазу війни і європейської історії“. З того заключають, що цілком певно буде тут обговорена справа притягнення Еспанії до участі в війні по стороні Німеччини й Італії. Іде про те щоб Італія і Німеччина могли вживати еспанські пристані для своїх воєнних операцій. Кажуть, що в Еспанії є вже німецькі військові частини.

НІМЕЧЧИНА І СОВЕТИ.

РИМ. — Так є, що Німеччина не є задоволена з Советів, бо не дістає того, чого надіялась. Крім того Москва дуже невдоволена з німецького опанування Балканом, зокрема Дунаєм. Та щоб не було, найвищі італійські офіційні кола переконані, що не прийде до ніякого залаомання советсько-німецьких відносин.

ІТАЛІЙСЬКИЙ НАСТУП В АФРИЦІ.

РИМ. — Італійський воєнний комунікат зазначає, що закінчився перший період війни в Африці. Тепер ідуть приготування до тяжчого завдання, до здобуття бритійської кріпости Матруг. Італійці задумують в першу чергу довести до ладу летунське поле в Сіді Барані, щоб звідтам могли висилати літаки для бомбардувань Александрії й Суєзького каналу.

АНГЛІЙСЬКІ ДІВЧАТА В СЛУЖБІ.

ЛОНДОН. — Тисячі бритійських жінок видно тепер у перших бойових рядах, сповняючи воєнну службу. Крім того видно по вулицях дівчат, що виконують службу полісменів і фаерманів.

ДОМАГАЮТЬСЯ БЕЗПОШАДНОГО БОМБАРДУВАННЯ.

ЛОНДОН. — Підносяться щораз голосніші голоси, щоб бомбардувати німецькі міста в такий самий спосіб, як німці бомбардують Лондон.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ВИЯСНЕННЯ

Краєвий командант ветеранської організації Американський Легіон видав оноді на зборах одного клубу в Бостоні, де збирається річна конвенція тої організації, цікаву остерогу до американського громадянства. Це, що він зворив, що американці повинні нині в першу міру вистерігатися воєнної гістерії, не є ще так замітне, бо нині багато людей з такою остерогою виступає, як це, що він звертався передовсім проти одного роду цієї гістерії, а саме фаталістичної резигнації, що, мовляв, Злученим Державам не минути участі в великому конфлікті, що нині розгортається в Європі.

Якби така остерога вишла від людини пацифістичних нахилів, то ця заява була би може й зовсім самозрозумілою. Однак коли вона походить з уст ветерана великої війни, то вона заслугоє на ближчу увагу.

Майже того самого дня про ту саму справу заговорив інший чоловік, бо генерал Джордж С. Маршел, начальник штабу американської армії. Звертаючися до членів Національної Гвардії, покликаних до федеральної служби для інтензивного військового вишколу, він сказав, що воєнний департамент почуває, що найближчі шість місяців мають у собі найкритичніший період в історії цієї держави. Говорив він далі: „Ситуація нині є зовсім відмінна від ситуації в 1917. році. Тоді ми були в війні, але ми не передбачували великої можливості військової небезпеки для цього краю. Нині така можливість джогить на краю правдоподібності. Тоді ми могли поступати з розвагою. Ми могли ждати, поки ми збудуємо табори з касарнями, поки перші вправні офіцери вишколять жовнірів, поки ми не будемо приготівані створити бездатну армію. Нині час не жде, і модерної зброї й амуніції мусять доставити наші промисли — не наші аліянти. Ми мусимо бути готові стояти самі. Ми не можемо покладатися на інших.”

Коли громадянство чує від подібних людей два собі виразно противорічні погляди, то громадянство зовсім природно має право домагатися знати дещо більше фактів, як воно знає, щоби вияснити собі самому, котрий погляд є слушний. І одна й друга заява покликується на почування, але відомо світова ситуація не така справа, що повинна вирішуватися почуваннями. На почування департаменту війни складаються без сумніву факти, і ці факти, принаймні до певного ступня, громадянство демократичної країни повинно знати. Незнання фактів спричиняє вирішування питання почуванням. З такого вирішення виходить роздвоєння, тоді як нинішня пора без сумніву вимагає єдності ділання й єдності почування.

ДО СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Маємо вже незбиті докази страшної трагедії, яку переживає під Советами це й та частина українського народу, що живе на західно-українських землях, а яку недавно загарибали Совети. Іде боротьба на життя і смерть за збереження нації, за її віру, за її моральні основи. І так є, що кожної хвилини це можуть забрати Совети і решту українських земель. Значить, що треба числитися усім тим в Америці, що походять з українських земель, що всі ті землі матимуть одного спільного ворога: більшовизм і більшовицьку Москву.

Ось те повинно заставити усіх тих, що виїшли з тих земель, повести одну спільну акцію проти Советів. До тої акції повинні бути втягнені також і наші браття з Закарпаття. Не треба зражувати себе, що не можна з ними дійти до якогось ближнього порозуміння. Вони можуть всіляко на нас глядіти. Вони можуть називати себе „руськими“, „русинами“, чи як хочуть. Але для нас — вони наші рідні.

Коли дійдуть до прилюдного відома подробиці величезної трагедії України, щойно тоді пізнаємо, скільки витерпіли наші рідні на своїй землі. Тоді вже певно страх перед безпощадним ворогом спонукає кожного з нас відложити на бік такий люксус, як партійну боротьбу, а впарі з тим спонукає нас глядіти на кожного з української крові як на союзника у боротьбі за існування української нації. Жаль лише, що серед теперішніх відносин нам самим, тут у вільній Америці, звязані доволі руки. Звязані тому, бо український елемент заслабий, щоб мати відповідний вплив в урядових колах Америки й переконати кого слід про ту трагедію, яку переживає український народ, а яку моглаб Америка хоч у дечому злагідити. Та й тут памятаймо на те, що обставини міняються, а з ними міняється також і політична конюнктура.

Зате не звязані нам ще руки шукати помочі в наших змаганнях серед таких національних груп в Америці, яких рідні теж терплять під більшовизмом. А коли мова про наших братів з Закарпаття, то та частина нашого народу в Америці так якби не існувала б для нас тому, що її духові провідники станули здельбіша вітверто на проти-українському становищі. Знову на звичайних людей ми мало

звертали увагу. А це не є добре. Ми навіть не запрошували їх до себе в гості, на родинні свята і т. п. Внаслідок цього фактично нема ні однієї значнішої групи серед наших закарпатських братів, що визразно станули б по українській стороні.

Тимчасом більшовики інакше поступають. Вони таки вкрутилися в само серце „Подкарпатських Русинів“ і зумили перетворити їх в нову авангарду винищуючого походу проти українства. Їх пропаганда перемінилася в правдиву фурію ненависті. Спинити цю ненависть ми тепер просто не всіли. Але можемо шукати порозуміння з гуртами, що це боряться проти більшовизму. Ті групи можуть бути приєднані до спільного протибільшовицького фронту в своїм власнім інтересі. Коли вони й не розуміють хвилю своєї небезпеки,

ЗА АФРИКАНСЬКІ КОЛЬОНІЇ

Чарлз ТOVERS помістив недавно статтю в „Да Стар Віклі“, торнтонським часописі, в якій твердить, що обидва європейські диктатори, нацистський і фашистський, Гітлер і Мусоліні, бажать дістати як нагороду за жертви, понесені в війні, кольонії європейських держав в Африці.

Ті кольонії потрібні їм задля їхніх невичерпаних природних багатств, що європейські держави почали щойно експлуатувати, але в дуже ще малій мірі.

Він каже, що колиб ці кольонії перейшли під демократичного панування під диктатуру „осі Берлін—Рим“, то для туземців вернуть страшний та гіркі часи, подібні до тих, що були на тих кольоніях, які мала Німеччина до першої світової війни.

Про ТOVERS кажуть, що він є кваліфікованою особою говорити про кольоніальні бажання Німеччини, бо перед вибухом теперішньої війни він багато подорожував по Німеччині і всьому придивлявся та всьому прислухувався.

Африка від Середземного моря аж до Рогу, пише ТOVERS, „є лакомою і блискучою нагородою, яку європейські диктатори бажали би додати до своїх посілостей. Через цілі століття європейські потуги воювали між собою, щоб здобути для себе величезні природні багатства тих країв, які ще навіть під теперішню

то треба їх з нашого боку про цю небезпеку освідомити і їм помічати для захисту своїх надбань перед безпощадним більшовицьким винищуючим походом.

Хай не буде в нас вагання відносно цього. Хай страх перед більшовицькими затіями не зменшить нашої активності, але хай ця активність скріпить на кожному кроці і в кожній ділянці. Коли в нас залюбки йде деклямація про „геройські подвиги“, хай праця над приборканням більшовицької фурії серед наших угруповань стане притокою до виказання цієї героїської вдачі. Рятуючи наші установи перед більшовизмом, ми допомагаємо нашій Америці забезпечити себе перед розкладом. А приєднуючи до акції наших братів підкарпатського походження, робимо велику прислугу також і Америці, допомагаючи їй ослаблювати розкладові елементи. Це й важне патріотичне діло під теперішню пору.

ЗА АФРИКАНСЬКІ КОЛЬОНІЇ

хвилю „ледви розпочато використовувати“.

Минулого літа, саме перед вибухом теперішньої війни, автор цієї статті, подорожуючи по Німеччині, бачив, як там ведено кольоніальну пропаганду, що мала на цілі захопити німецьку молодь бажанням набуття заморських посілостей. І в кожному випадку виставлявано як ціль Африку. У таких містах як Берлін, Берлін і Ляйпціг були кольоніальні музеї, які були переповнені шкільними дітьми, яким давано там лекції про вартість і значення кольоній. Німці вислали теж в останніх літах до Африки гарно виосажені підприємства для продукції фільмів, щоб робили фільми з африканського життя. Отже роблено все можливе, щоб німців обзнавмивати з Африкою.

Німеччина та Італія не мали шастя в Африці.

Тут не від речі буде сказати, що Німеччина та Італія не мали шастя з кольоніями, які посідали або посідають в Африці. Лівія є пісковата, Абіссинія є гориста, незахоплююча і непривітна. В Еретреї й італійським Сомалі панує палюча гаряча, а дотого там самі піски. Не дивота, пише автор, що Мусоліні глядять з зазавистю на британські й французькі території в Африці. Бувши німецькі кольонії є трошки ліпші — південно-західна Африка, Танганіка, Камерун

і Тоголенд — але вони є далеко менше бажані як деякі інші частини Африки. Так є, що Африка може виглядати дуже імпонуною на мапі, однак, в дійсності, більша частість її простору — це піскова пустина, або напів пустинний край, що має дуже малу вартість. Простори, що саме якнайбільше надаються під європейську кольонізацію є дуже обмежені.

Вимоги Німеччини й Італії є дуже відмінні. Італійці є головню селяни — робітники з дуже низьким стандардом життя. Для них побережжя французького Марока, Альжиру та Тунісу були великим здобутком, бо земля є добра, а кліматичні обставини подібні до італійських. Французьких фермерів, треба би було в такому випадку, розуміється, вивласнити; можливо, що Мусоліні міг би обдурити їх Лівією! Однак італійці, без сумніву, мали б багато труднощів з туземним населенням, яке є дуже воєнною настроєне. До того модерні римляни є дуже відмінною класою кольонізаторів від тих старинних римлян, що то свого часу зробили були з Тунісу шпихлір Середземного моря.

Під батоном.

Єгипет є багатим краєм над Нілем, але його продукція залежить цілковито від тяжкої праці фелів (єгипетських селян), яких стандарт життя є кілька ступнів нижчий навіть від життя італійців. Єгиптян, цілком певно, буде тяжко привнести до економічного невільництва в користь тоталітарних держав.

Туземні воїки озброєні в батіг і рушницю, як це практикувалось у минувшні, будуть пробувати всього, що в їхній силі, щоби збільшити продукцію в багатьох частях Африки. Німці дали вже багато доказів, що є ідеальними прихильниками того роду брутального поступування і примусової праці. Більша частість південної, середньої, східної і західної Африки дістанеться під таку форму контролю, а поважна частість німців буде занята в організуванні того роду системи, до котрої вони так дуже надаються.

Для дійсної кольонізації людьми білої раси на думку німців надаються ті невеликі простори, які є відповідні для британців. На тій лісті знайдеться насамперед Південна Африка, бо це є майже однаква частина континенту, де європейці та їхні родини можуть цілком безпечно жити. Частина південної Родезії і Кенія будуть також могли частинно до цього надаватися.

А три головні осередки, які будуть варті майже стільки, що ціла решта континенту разом, це: Бельгійське Конго, Нігерія і золотодобий Витватерс і разом з ними діамантові копальні в Кімберлі. Тут дійсно буде можна знайти правдиві багатства. Можливо, що в довгій погоні, Бельгійське Конго покажеться „родзинкою“ між тими принамоучими багатствами. У тім відтинку Африки є різні мінерали: золото, срібло, цина, мідь, діаманти, кобальт, уран, рад, залізо. І рільництво можна значно розвинути, разом з продукцією бавовни, кави, какао, гуми, цукру, рижу, тютюну, резини, слоневої кости і худоби. Промисл пальмового олію в цім відтинку Африки, в якій то промисл британський капітал зробив великі вклади гроша, негайно розв'язав би всі німецькі проблеми браку товщів.

Знова „найтемніша Африка“.

Бистро орієнтуючися дідю теперішнього короля Леопольда мав раз сказати іронічно: „Дійсно, англійці є незвичайним народом. Німеччи-

на домить конвенції й договори, а англійці спокійно годяться на це. Коли властиво Німеччина відносилася до них по приятельськи? Англія і Німеччина є непримиримі суперники і дуже можливо, що на дідей день, коли будуть боритися за Конго“. Ту заяву зроблено тому 60 літ, але чи вона досі ще не є правдивою“.

Гітлер переконався і мусить вповні здавати собі з того справу, які великі труднощі чекають його в удержанню в підлеглості європейських національних меншин. В Африці справа мається інакше. Там зможе він ужити способів, які дають більш вигляди на успіх. Те, каже ТOVERS, що Гітлер обертає континент, який під демократіями ступцюво освободив себе зовні, хай жажливі минувшні, назад у „Найтемнішу Африку“, його мало що турбує. Але таке поступовання робить кожного африканця зав'язаним в орогом Гітлерівської системи правління. Ось тому в тій війні, в якій до всього може прийти, Африка може стати полем справжніх воєнних герців.

Чужомовні РАДІО-ПРОГРАМИ

Федеральна Комунікаційна Комісія у Вашингтоні звертає пильну увагу на яку сотню радіо-станцій, з яких гомонить неанглійська мова. До таких „чужинних мов“, у яких йдуть радіо - програми, належать: еспанська, жидівська, італійська, німецька, португальська, сербська, грецька, польська, мадярська, голандська, шведська, литовська, московська, чеська, українська, словачка, норвежська, арабська, ірландська, фінська, данська, сирійська, хорватська, китайська, филиппінська й японська. У цих мовах виголошують програми в таких головних осередках: Фінікс, Аріз.; Лонг Біч, Лос Анджелес, Сан Франсіско, Каліфорнія; Нью Гейвен, Конн.; Шікаго; Гемонд, Гері й Савт Бенд, Инд.; Бостон, Фол Ривер і Спрінгфілд, Масс.; Дітройт, Міш.; Джерзі Сіті і Трентон, Н. Дж.; Олбей, Нью Йорк, Бруклін і Рачестер, Н. Й.; Колумбус, Клівленд, Синсінаті, Іонгставн і Толідо, Огайо; Портленд, Орегон; Пітсбург, Вільксбері, Алентавн, Філадельфія, Редінг, Істон та Ірі, Пенсильвенія; Провіденс, Р. Ай.; Сан Антоніо, Текс.; Сіетл, Ваш.; Гвілінг, В. Ва.; Милвокі й Ресин, Вис. Також чужинними мовами говорять з радіо-станцій у Гаваях та Порто Ріко.

Ці станції приміщені звичайно в промислових осередках, де є багато чужинних робітників, однак не одна станція не вживає виключно чужинної мови. Урядовці, що прислухуються до чужомовних програм, заявляють, що федеральний уряд не хоче їх припиняти. Навпаки, твердять вони, уряд хоче жити ці радіо-програми на те, щоб чужинний елемент втримати в солідарності.

Недавно відбувалася конференція стейтових урядовців в справі країєвої оборони. Там підносилися голоси, що деякі чужомовні програми занадто свободні. Однак учасники прийшли до висновку, що не можна через те забороновувати чужомовні радіо-програми без розбору. Навпаки, треба їх відповідно використати, так, як от вжито чужих мов при виданні дозволів у справі реєстрації. Лише Шікаго заборонено досі одну радіо-програму тому, що в ній були слідні впливи німецького „Бунду“.

Щоб точніше слідити чужинні радіо-програми, федеральна комісія поробила всікі приготування до їх реєстрування на пятах та до перекладу на англійську мову.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(37)

Все це покищо лише глибоко відчував парубок, воно сповняло всю його істоту, бо якби хто спитав у нього — куди й чого їдеш, то на це дїстав би єдину, можливу в цю хвилю, відповідь: тікаю на Січ, а там видно буде.

Та глибоко відчуття поважності нового становища не заважало Павлові бачити всю безмірну красу степу. Цей сідх сонця в новій обставині він пережив, як урочисту, повну значіння, великодушно службу Богу, й серце його грало радістю. Все, на що тільки падав його зір, здавалося йому також повним значіння й змісту. Ген високо-високо в блакиті ширяє степовий орел; нижче трохи, то там, то сям, немов сплунені з неба на незримих ниточках, повисли на

однім місці, тріпочучи крильцями, кібчики; ген попереду, почувши, мабуть, кінську тупотняву, злинув хмарою табун дров; поблизу, збоку переснула рясним водограєм із трави купка куріпок, перелетіла десь далі й знову пірнула в траву; з другого боку з шумом знялася зграйка хохітви й теж перелетіла на інше місце... А трава... Ватага братчиків на конях пила в ній поволи, як у тихому, спокійному морі, і назверх витикалися лише кінські голови та червоні вершини, — така вона була буйна та висока. І той орел у блакиті, й усі оті кібці, куріпки, хохітви, крики гусей та чайок із далекого степового озера, ржання тарпанів невідомо де, лягання й сюрчання трав'яних коників, гудіння й дзичання найрізноманітніших

комах, мерехтіння мотилів та всяких, ще небачених комах, гра барвами пишних у вільному степу квітів, буання озброєних гострими колючками будяків, лоскотливий, лянкий пах жовтих буркунів, синіх васильків, непоказного та й невидного в буряках чебрику й т. і., вся ця музика барв, звуків, руху, запахів, а над усім глибока, прозора блакить і сонце, сонце... — все це здавалося Павлові — все, до найменшої комахки й найдрібнішого зела, — таким потрібним, таким konieczним, без чого не було б степу, а без степу не було б і їх, степових лицарів, та їхньої гучної слави. І степ і вони — це одно, ціле, неподільне. Ясне, непорочне, як усміх діток малих, шастя залило солодким теплом його юнацьку, повну жадою до життя, душу, обнялося з тим найкоштовнішим у світі, з тим, що ховав він на самому дні серця, скупалося в новім, радісним почуванні братерської єдності й любови та передчутті славних подвигів, в глибоко його ринуло з мотузок грудей його буйною, як цей степ, пісню. Йому хоті-

лося, його поривало на всю широчінь степу розлитися го- лосною козацькою пісню, що її вивчився він таки у братчиків у Каневі; та природня соромливість стримала його.

— „Гей, та не знав козак, не знав Сопрон“, — почав Павло, на весь голс, але відразу зникнув, спаленів, глянувши соромливо на поближих товаришів, і далі вже півголосом продовжував:

— „Як славничий зажити... Шкода!... Немов приском сипнути перші звуки пісні в серця козацькі, стрепенули ними, — братчики розпромінили свої, зосереджені в задумах, обличчя й з усіх багатьох грудей пігнали степом таку широку, як степ, і вроджену ним пісню...

— „Гей, зібрав військо, військо запорозьке,

„Та й пішов орду бити!...“ Одностайний, стихійний порив пробудив козаків. Їхали сліве мовчки, кожен із своїми думками, і раптом злилися в однім почуванні, в однім люті вперед, як перед боем, в люті туди, куди ніс вихор пісні, — до бою з ворогом під

зверхністю оспіваного нею одного із славних попередників, лицаря Сопрона.

У двох, чи навіть у трьох знайшлися дзвінкі кобзи. Ротик струн, як гук сурем, подвоїв піднесення, покотив хвилем морем зеленим у далекі далечені вже не пісню, а саму ширю душу козацьку в ній, на вільну волю, на буйне гуляння, до невідомого, але славного славою козацькою майбутнього.

Співаків чимало гарних було між січовиками, але з усіх найкраще був дужий і чистий, як срібло, молодий голос Павлі, і старий ватаг попереду, вчуваючи знайомий, захватний пісню, досвідченим гострим слухом ловив з усіх той голос, упивався ним, розкошував; а коли пісня урвалася, й останні звуки її розтали десь високо вгорі, їхав якусь хвилю мовчки, потім, розгладивши глибокі пруги на старому чолі, промовив, ні до кого, власне, не звертаючись:

(Дальше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

НІМЕЦЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ВІЙНА В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ

Вільям Ла Вар (La Varre), що написав статтю п. н. „Кри-
ла Нацистів понад Бразилією“
(в „Ді Стар Віклі“ торонто-
нському журналі), це відомий
подорожник та авторитет в
південно-американських спра-
вах. Разом з своєю жінкою
він кілька подорожей
до різних південно-амери-
канських держав і мав тим
чином добру нагоду пізнати,
що там діється і хто найбіль-
ше старається економічно та
політично заволодіти тими
державами.

Він каже, що до його рук
доставив план Гітлера в справі
економічного й політичного
заволодіння країнами Південної
Америки. Це, згідно з його
словами, є дуже важкий до-
кумент.

Відані цього плану, який
Ла Вар, пильно переглянувши,
був виготовлений у Мінхені в
Німеччині у лютому 1940 р. і
був переданий під час
своєї пересилки через Японію
до Бразилії. Правдоподібно є
лиш три повні копії цього до-
кументу по тім боці Атлян-
тику.

У цій документі кажеться,
що згідно з обчисленнями Гіт-
лера опанування торговлі в
Південній Америці дасться о-
сягнути коло листопаду 1940
р., а політичного життя 8 дер-
жав у січні 1941 р.; у додатку
документ містить на першій
стороні таку заяву:

„Процедуру, яку тут наказу-
ють, обговорено з нашими іта-
лійськими й еспанськими со-
юзниками, й вам подається о-
писні вказівки, до імен репре-
зентантів, що можуть бути на-
значені Римом і Мадридом до
співпраці з нами. У ніякім ви-
падку зміст цього документу
не має бути обговорюваний з
жодним італійцем або еспан-
цем, якого ідентичність не є
потверджена заграничним Бю-
ро“.

З документу виходить, що
Третій Райх установив 5 біль-
ших осередків для переведен-
ня в життя цього плану в Пів-
денній Америці і 6 проміжних
осередків. Більшими осеред-
ками є: Нью Орліанс, Мексико
Сіті, Богота, Ріо де Жанейро,
Монтевідео і Ла Паз. Поміч-
ними бірами є: Сан Сальва-
дор, Ліма, Сао Павло, Сантья-
го, Осорно. Панама Сіті при-
значено на Панамериканську
„прислуховуючу станцію“ Ве-
ликої Німеччини і станцію пі-
сланців (кур'єрів), через яку
всі депеші і кур'єри мають
бути вислані до Німеччини
дорогою через Японію, а як-
що дається проломати бри-
тійську блокаду, то дорогою
через Еспанію й Італію.

Кожне з тих більших і по-
міжних бюр є під управою о-
собистого представника фі-
рера, заосмотреного дипло-
матичною охороною нети-
кальності, як акредитований
аташе амбасади, посольства а-
бо консуляту. У додатку до
тих провідників, план долучає

до нього дуплікати уповажня-
ючих листів нацистських деле-
гатів або дистриктових управ-
ителів (гавляйтерс), які пе-
реходять з місця на місце, як
спеціалісти під одинокою у-
правною Рудольфа Гесса.

Нацистський план скорого о-
панування „Еспанської Амери-
ки“ опирається на теорії, що
в Еспанській Америці, „полі-
тичні союзи“ наступають по
торговельних. Фіер рішив,
що „двосторонні торговельні
умови між Третім Райхом і Е-
спанською Америкою можуть
скоро побороти односторонні
торговельні умови і високо-
цінне золото“. Загал публіки,
як твердиться, чув широко і
багато про те, що д-р Гіал-
мар Шахт стратив ласку Фіє-
ра. Однак справа так не ма-
ється. Оповіді про те, що
він втік з Німеччини проголо-
сив департамент пропаганди в
цілі, щоб „наші легко даючі-
ся піддурити „вороги“ дума-
ли, що він є на вигнанні. Д-р
Шахт є автором цілої програ-
ми заповнення економічної
контролі над Еспанською А-
мерикою при допомозі торго-
вельної війни, як її назива-
ється.

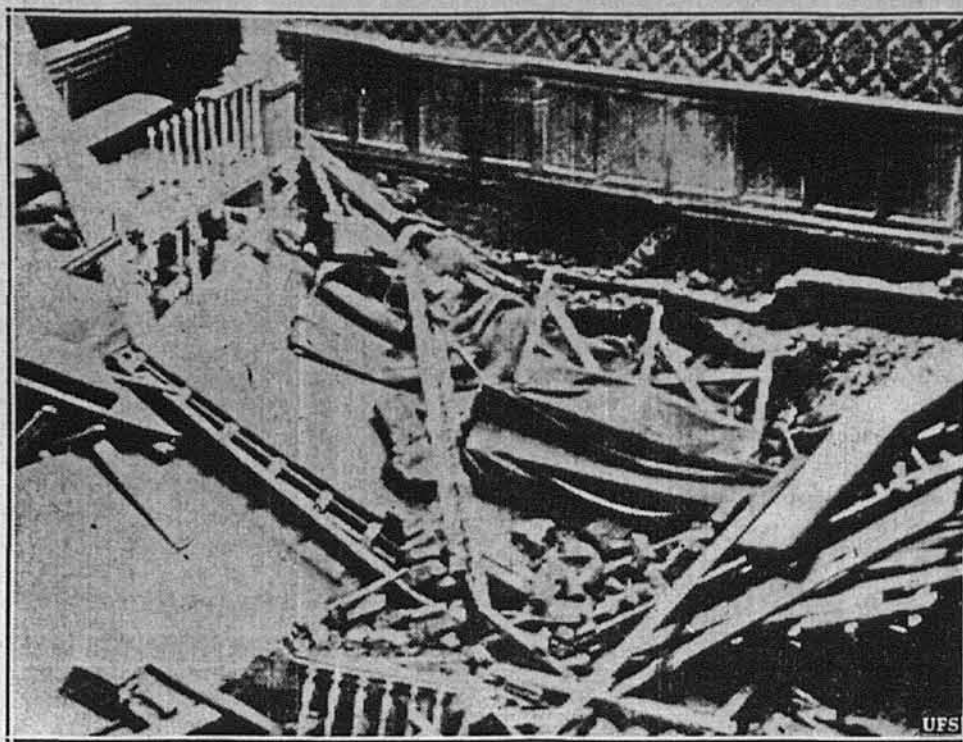
Світ є добре обзнайомлений
з успішністю блискавкової
війни. Тепер приходить на
чергу в Латинській Америці
нацистська торговельна вій-
на. А як перший крок у тій
торговельній війні, висуває-
ся план опанування авіації
Південної Америки.

У Гітлерівській програмі ле-
жить здобуття повітряної
контролі над тою частию Пів-
денної Америки, що лежить
на південь від рівнини. Цей
план перестудіювано й уля-
новано в найменших подроби-
цях. Німецькі геометри, вчені
і пільоти перелетіли понад
цілим простором, виносимим
5,000,000 миль, з чого 1,000,
000 миль туди і назад понад
Бразилію, щоб зібрати інфор-
мації, на яких Фіер опер сво-
єю торговельну війну за Еспан-
ську Америку. Вони перелеті-
ли і сфотографували кожний
сектор ширини і довжини
цього континенту від Заливу
Дейрійського (Дарієн) до Ог-
нистої Землі.

Нацистська повітряна мапа
„Еспанської Америки“ містить
понад 3,000 дієвих і потенці-
яльних місцевостей для повіт-
рянних майданів. Опіраючись
свій план на теорії, що „біль-
ші ресурси Еспанської Амери-
ки можуть бути тільки розви-
нуті при допомозі успішної в-
нутрішньої „повітряної обслу-
ги“ і що „нової ери торговлі
і промислу Еспанської Америки
підуть слідом авіації“, план
Гітлера для торговельної вій-
ни на південь від рівнини вже
функціонує у повітряній об-
служі й у всіх інших торго-
вельних повітряних дорогах.

З особливим завзяттям
цей документ обвинувачує
Північно-Американську по-
вітряну службу „у великим са-
молетстві“ через те, що ві-
мовилася помагати Еспанській
Америці розвинути її багате
нутро через заведення в кож-
ній державі, державних внут-
рішніх вантажних і пасажир-
ських рут.

Великі ресурси Еспанської
Америці лежать у недоступ-
ній середині, нерозвинуті, бо
в економічний спосіб не мож-
на донести збудувати залізни-
чих і моторових доріг. Ключ-
чем до розвитку тих ресурсів,
нових копалин, нових рільни-
чих і промислових осередків
є транспорт повітрям. Але на
протязі цілих літ капіталістич-
ні корпорації, яких власника-
ми є ньюйорські банкіри від-
мовилися кооперувати з еспан-
ськими американцями через
заведення помічної обслуги
в кожній з Еспансько-амери-
канських держав. Вони дер-
жаться самолюбно своїх рут,
обслужуючи тільки атлантій-

КАПЛИЦЯ В КОРОЛІВСЬКІЙ ПАЛАТІ В ЛОНДОНІ
знищена німецькими бомбами.

ські і тихоокеанські побереж-
жя, щоб страшенно збагати-
тися перевозом високо субсі-
діюваної міжнародної пошти
між Злученими Державами і
державами Еспанської Амери-
ки. Вони не роблять нічого
такого, з чого вони не можуть
заробити негайних капіталі-
стичних дивіденд для північ-
но-американських власників
бондів, або за що вони не од-
ержують субсидії.

Фіер припоручає своїм а-
гентам оповіщувати, що Вели-
ка Німеччина наміряє „помо-
гти еспанським американцям
розвинути їх цінні внутрішні
багатства в заміну за монопо-
лі на державний повітряний
перевіз. Фіер не тільки „у-
планував заздалегідь як він
підіде своїх мілітарних воро-
гів ужиттям повітряних армад
але він уложив плани як Ве-
лика Німеччина, побідна в
Європі, поборе своїх торго-
вельних і економічних воро-
гів в Еспанській Америці, по-
служуючих повітряними арма-
дами“.

Щоб знищити існуючі по-
вітряні обслуги, він уживає
поперше війни знижки оплат
за перевіз товарів, пошти і
пасажирів, що спричинить ве-
ликі втрати для двох більших
північно-американських кор-
порацій, а усуне цілком як
конкурентів менші корпорації.
Фіер сподіється, що його

план позискання державних
торговельних повітряних мо-
нополів, поведеться, бо Вели-
ка Німеччина предкадає кож-
ному еспансько-американ-
ському урядові імпульсний
помір краю, зроблений вели-
ким коштом німецькими гео-
логами, копальними інжи-
нерами, рільничими експерта-
ми і цивільними інжинірами.
Вони на протязі останніх 3-х
літ старанно перестудіювали
південно-американський кон-
тиент, відкрили, як це вони
твердять, „багаті нові покла-
ди мінералів, гідро-електрич-
ні сили місця, нафтові поля
і рільничі ділянки землі“ да-
ле і в глибинах країн, які, по-
ширили би невідомі, і стра-
ні для еспансько-американ-
ських приятелів, якби не ні-
мецька енергія та піонерська
робота.

Для ведення торгівлі з е-
спанським американцями, ні-
мецький уряд організував на-
ново компанію, що, зовється
„Дайтше Люфтвагза Суд Аме-
ріка“ в Берліні. Ця компанія
буде лунити Еспанську Аме-
рику зовнішніми містами, ринка-
ми й індустріальними осеред-
ками сконсолідованої Європи.
Південно-Американський
континент пониже рівника
поділено на чотири повітря-
ні зони, а усуне цілком як
конкурентів менші корпорації.
Фіер сподіється, що його

до Бразилії і п'ять менших
компаній, що були власністю
німців будуть „розвивати й
обслужувати“ Бразилію. В Ар-
гентині, з огляду „на пануючу
симпатію та італійське насе-
лення“ Люфтвагза буде пра-
цювати при посередництві по-
мічної італійської Аля Літо-
рія; Болівія „буде розвивана
й обслуговувана“ при помо-
чі Ллойд Аеро Болівіяно; а Кон-
дор Перуана де Авіаціон „бу-
де розвивати і обслуговувати“
Перу.

У додатку до тих чотирьох
„державних“ компаній Люф-
твагза Перу буде міжнародно
„розвивати й обслуговувати“
найдалішу частину Південної
Америки, через Перу, Болівію
і Бразилію і подбає про п'ять-
денну пошту, вантажну й
пасажирську обслугу між Лі-
мою й Європою. Синдикату
Кондор буде міжнародно лу-
чити Чіле та Аргентину, по-
стачаючи сімнадцятьденну
обслугу між Сантіаго й Євро-
пою. „Ер Френс“, що є власні-
стю Франції, яка впаде перед
нашою армією й повітряною
силою перед липнем — а яка
лучить Аргентину, Уругвай,
Бразилію і Західню Африку
— буде внаслідок контролю-
вання, також Люфтвагзою.
Чіле, по причині хвилевого
напирання уряду, щоб як по-
вітряна так і залізнична транс-
портаційна система були його
власністю, вимагає, говорить-
ся в звіті, німецької терпели-
вости, в очікуванні на зміну
в уряді, але тимчасом, повин-
но сконцентруватися всі ста-
рання, щоб продати теперіш-
ньому урядові аероплану Юн-
керса і постачити німецьких
пільотів. Перша частина сім-
нацять - пасажирських, три
моторових Юнкерсів буде ви-
слана до Еспанської Америки
в вересні. План саме підготов-
ляється. Коли „кооперативні
контракти“ з урядами Еспан-
ської Америки або приватни-

ми індустріями будуть зро-
блені, німецькі інжиніри прочи-
стять і вибудують нові майда-
ни до причалювання в Брази-
лії, Аргентині, Уругваю, Па-
рагваю, Болівії і Перу. Вони
будуть знаходитись при го-
ловних допливах Амазонки в
глибоких долинах Перувій-
ських і Болівійських Андів —
„багатих в дотепер недосяг-
ливого й інші мінерали“ і в
розлогах пампасових частях
південної Аргентини. Спеці-
ально збудовані Юнкерси бу-
дуть доставляти копалинну
машинерію, гідро-електричні
силові прилади і припаси до
нових копалин, промислових
і рільничих підприємств
громад. Німецькі лінії будуть
перевозити пошту, вантаж і
пасажирів за оплатою від 25
до 50 відсотків меншою як я-
кий інший „капіталістичний“
конкурент. „Психологіче-
не скупчення поважання для
справності й осигів повітря-
ної обслуги Великої Німеччи-
ни викличе велике призна-
ня“.

Ріг Сан Рок на крайню захід-
ній кінціку Бразилії, якщо
нацистський план поведеться,
буде південно-американсько-
ю базою для Південно-Атлян-
тійсько-Берлінської головної
лінії Люфтвагзи. Скорих, чо-
торо-моторових, літаючих па-
роходів Дорнієра, маючих мі-
сце для 20 пасажирів, буде
вживатися між Бразилією й
Еспанією. Будуть шоденні по-
лети на північ і на південь.
Напроти Бразилії, на східній
побережжі еспанської і фран-
цузької західньої Африки —
і в Фрітаун, Нієра Леоне, де
Атлантик є найвужчий — за-
ложиться добре укріплені
морські і торговельні повітря-
ні бази. Здалека від побереж-
жя Африки, Ріг Верде і Кана-
рійські групи островів приго-
товлено й укріплено, як гово-
риться в цій плані.

Дійшовши до Гібральтару й
Еспанії, головна лінія Люф-
твагзи буде розгалужуватися
по Італії, Португалії, Франції
і середній Європі. „Чотири
дні заощадять еспанські аме-
риканці, які будуть посылати
повітряною поштою замовлен-
ня до Великої Німеччини за
товарами поворотним повіт-
рянним експресом, замість до
Нью Йорку“.

Аж до того часу, коли ця
транс-південно-атлантийська
повітряна лінія зможе бути
введена в життя, Фіер пору-
чає шефам Еспансько-Аме-
риканської Люфтвагзи скон-
центрувати свою діяльність на
саботажування конкуренцій-
ної внутрішньої повітряної
комунікації й організації, на
південь від рівнини. Також
поручає він підготування о-
снови під торговельний повіт-
рянний монополі для Великої
Німеччини Бразилії, Аргенти-
ні, Уругваю, Парагваю, Болівії
і Перу, які, як Фіер приказав,
мають бути скінчені в грудні
1940 року.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

STEPHEN KALAKUKA, 66, DIES;
RITES TOMORROW

Well Known Man Was One of the
Organizers of St. Vladimir Ukrainian
Church

Stephen Kalakuka, native of Han-
cowa, Galicia, Western Ukraine, who
had been prominent here for years
in civic affairs of American citizens
of Ukrainian descent, died yesterday
at his home, 1009 North Main avenue.
He was sixty-six years of age.
Mr. Kalakuka entered the United
States at Castle Garden, N. Y., Oct.
11, 1888, and became a naturalized
citizen in August, 1894. He was one
of the organizers of St. Vladimir
Ukrainian Church, and was promi-
nent in the Ukrainian Citizens' Club
and the Ukrainian Community Cho-
rus. He was a member of the Ukrai-
nian Workmen's Association of
Scranton, the Ukrainian National As-
sociation, Jersey City, and the Pro-
vidence Association, Philadelphia.
The deceased is survived by his
wife, two daughters and one son:
Mrs. N. M. Tacy and Mrs. J. J. Kra-
pach, Scranton and Capt. Theodore
Kalakuka, U. S. army, stationed at
Washington, D. C. There are also four
grandchildren. The funeral will be to-
morrow morning with services at St.
Vladimir Church at 9 o'clock. Burial
will be in the family plot, St. Cath-
arine's cemetery, Moscow.
(„Scranton Times," July 6, 1940).

Regardless of Price
**NO BETTER
WHISKEY
IN ANY
BOTTLE**

90 Proof. 70% grain neutral spirits.
WILSON DISTILLING CO. Inc. Bristol Pa.

ДРІБНІ ВІСТІ

— Оного долара кари за-
платив Роланд Біер в суді в
Толідо, Огайо, за те, що гово-
рив самий до себе в часі роз-
прави.

— Предсідником корпорації,
що вдержує Метрополитен О-
пера Гас у Нью Йорку, вибраний
промисловець Джордж А.
Слон. Опера видає тепер но-
вих 225,000 дол на поправу буд-
инку.

— 21,000 родин у Брукліні,
Н. Я., дістали харчові марки.
Вони будуть за них діставати
харчі в 12,000 крамницях.

— Згідно з урядовими об-
численнями в республіці Ко-
лумбія 55 відсотків населення
є грамотні.

— Студенти правничого фа-
культету в Мексикі ведуть
кампанію за привернення су-
дів присяжних.

— 13 первісних стейтів Злу-
чених Держав обіймали в 1790
р. простір, що виносив 892,135
квадратних миль; з того 24-
155 квадратних миль були
покріті водою. Тепер простір
тих стейтів виносить 326,373
квадратних миль, бо інші
стейти було сформовано в їх-
ніх границях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори
Бр. св. Арх. Михайла, від. 11., від-
будуться в неділю, 22. вересня, зараз
по Ст. Божій, в галі церковній на
Вудвіл. Проситися ласкаво всіх чле-
нів прийти й вирішити свої азеле-
дисти, бо цим робите багато клопоту
урядникам, коли не платите наче і
можете нарадитися на неприємності.
Також проситися членів, щоб при-
вели своїх дітей і випустили до У. Н.
Союзу і тим багато скористаєте. —
Геодор Волощук, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АП. Місячні збори
Гов. Запорозької Січ, від. 206., від-
будуться в суботу, 21. вересня, в г-
лі церковній, 74 Ієріс Ев., в годині
7. вечір. Проситися членів прийти
на збори на означений час. Також
тримайтеся, що кожний член повин-
ен платити свої вкладки на час, а
тогочас членів проситися, щоб
принесли свій довг. Хто з членів
своїх би записати своїх дітей до У.
Н. Союзу, може не зробити на збо-
рах. — О. Косюк, предс.; П. Стойко,
секр.; І. Козольський, секр.

УВАГА, АНСОНІ І ОКОЛИЦЯ

ЗАХОДОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК
ПРИ СПІВУЧАСТІ УКРАЇН-
СЬКОГО ЦЕРКОВНОГО ХОРУ

відбудеться —

КОНЦЕРТ
в честь професорки
СОФІ РУСОВОЇ
В НЕДІЛЮ, 22. ВЕРЕСНЯ

в 3. годині пополудні
В ЛІБЕРТІ ГОЛ.
В АНСОНІ, КОН.

Бесіди будуть в Нью Йорку.
До численної участі запро-
шується всіх українців місцевих
і позамісцевих.

ЦЕ БУЛИ ДОМИ.

Ряд робітничих мешкань на передмісті Лондону, знищених німецькими
летунами.

ІВАН ЗУБЕНКО ГАЛИНА

Повість із часів визвольної
боротьби.

Галинка виходить заміж
за офіцера української ар-
мії з Великої України. Там
попадає в вир бороть-
би між українцями й че-
рвоносими москалями. Ліха
тоді заводять її в її пол-
ка з галичаном, що зу-
став у бою. Били
лішко любов свою оди-
н одному в домі її батька
не може. Що сталося, як
жінка понала йому з руки
а він їй вказує і в засобах
не перебірає?

ЦІНА 45 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

МИ І НАШІ ДІТИ

(Це дванадцята і остання стаття Загальної Ради — ФЛІС про питання, що повстають між родичами та їх дітьми. Коли маєте які заваги чи питання, то звертайтеся — коли можливо, то по англійськи, — на таку адресу: F.L.I.S.—Parent, 222 — 4th Ave., New York, N. Y.)

ПРИЯТЕЛІ НАШИХ ДІТЕЙ.

Серед одержаних листів від читачів цих статей, нижче поданий досить цікавий тим, що ілюструє питання, з якими певно стрічаються чимало родичів. Той лист такого змісту:

„Маю 23-літню дочку, котра кілька років тому покинула вищу школу і тепер вже працює. Колиш будучи молодшою, вона була дуже послушна і була би робила все, що їй приказано, але як стала працювати, від тоді чимраз більше стає незалежною та дійшла вже до того, що зовсім перестала мене слухати. В околиці, де живемо, нема молодішої національності і для того всі її приятелі, це члени інших національностей. Вона тепер ходить з хлопцем, котрого знає поверх два роки, а ми обое з її батьком є противні йому. Ми хочемо, щоб вона одружилась з мушійною її власної національності, але вона відповідає, що зовсім не думає виходити заміж. Однак вона далі стрічається з тим хлопцем. Вона почала дурити нас кажучи, що іде побачитись з своїми товаришками, коли відійшов іде з ним. Вона каже, що не діє нічого злого ані ганебного, а тільки виходить для розривки, так як інші. Її батько не любить такого поступовання й обвинувачує мене за те, що я дозволяю їй на вихід, кажучи, що він сам не має часу за нею гляти та одночасно ходити до праці. Я всіма силами стараюсь здержати її від сходив з тим хлопцем, але це не помагає і для того вічно через те маємо сварку. Сама не знаю, що діяти і буду дуже вдячна, коли порадите мене як здержати її від сходив з тим хлопцем. Вона почала дурити нас кажучи, що іде побачитись з своїми товаришками, коли відійшов іде з ним. Вона каже, що не діє нічого злого ані ганебного, а тільки виходить для розривки, так як інші. Її батько не любить такого поступовання й обвинувачує мене за те, що я дозволяю їй на вихід, кажучи, що він сам не має часу за нею гляти та одночасно ходити до праці. Я всіма силами стараюсь здержати її від сходив з тим хлопцем, але це не помагає і для того вічно через те маємо сварку. Сама не знаю, що діяти і буду дуже вдячна, коли порадите мене як здержати її від сходив з тим хлопцем.

НОВООРГАНІЗОВАНИЙ УКР. НАРОДНИЙ ТЕАТР І УКРАЇНЬКА ДРАМАТИЧНА СТУДІЯ

ставить у НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ народно драму з тулузького життя п. з.

„ДОВБУШ“

Музику написав М. О. Гайворонський. Оригінальні гуцульські пісні, танці і строї. Режисер — Мих. Скоробогач. ДЖЕРЗІ СІТІ — В неділю, 27. жовтня (ОСТ.) 1940. В UKRAINIAN NATIONAL HOME, 181-183 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J. ФІЛАДЕЛФІЯ — В суботу, 7. грудня (DEC.) 1940. В UKRAINIAN NATIONAL HOME, 849 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОЧАТОК у годині 8. вечором.

Громади, котрі хотіли бачити в себе „Довбуша“ або яку іншу штуку, просимо готуватись до Студії М. Скоробогача, 65 E. 7th ST., NEW YORK CITY. Tel. CR 3-6200.

жати її від сходив з тим хлопцем.

Ціком природно, що майже кожна мати бажає, щоб її дочка одружилася з мушійною її власної національності, а також не треба дивуватись, що вона інтересується сходами своєї дочки з хлопцем іншого національного походження. Коли ми зрозуміємо певними ідеями та способами життя, то звичайно віримо, що це є найкраще. Ми побоюємось того, що коли дівчина вийде заміж за чужинця, то пристане до групи людей з відмінними ідеями і на тім наша національна група втрапить.

Хоч ми можемо розуміти і симпатизувати з почуваннями цієї матері, то однак мусимо вглянути в ситуацію з точки погляду дочки. Вона живе у малій громаді, де очевидно є мало молодих хлопців її власної національності. Фактом є, що кожна нормальна дівчина бажає вийти на забаву чи розривку. Коли родичі стануть її на перепоні, то вона мусить вибирати одно з двох: або кинути їм, або боротись з їх бажаннями. Бачимо, що цей останній вибір доводить до домашніх неприємностей.

Більшість родичів вдоволяється тим, що може дати дітям повне вдержання, а мало коли звертає увагу на справу однакової вартості, цебто на

товариство і розривки дітей. Тому хочемо запропонувати, щоб родичі пробували знайти відповідне товариство з обох полів для дочок зпосеред своєї власної національності. Коли це не можливо, бо так буває, тоді несправедливо протиставити тому, як дочка має нагоду ходити з ким їй лабо. Тому в багатьох випадках така боротьба родичів, про яку пише авторка повищого листа, до нічого не доводить. З листа виходить, що родичі пробували, що тільки було у їх силі, а проте дочка не перериває свого товариства. Коли показується, що вони не віднесуть успіху, то для чого достойно не погодитись з обставинами? Правда, що це не легко зробити, але воно виглядає на найрозумніший крок.

Позатим не треба забувати на ще інші обставини. Злучені Держави це така мішанина народів про яку жадний край на світі не знає. Це зрозуміле і покладене, щоб кожна національна група пробувала зберігати все те, що їй дороге і миле. Але теж треба прийняти багато гарних рішень інших груп. Прийшов той час, коли мусимо загнати до інших груп і спільно з ними будувати американську демократію. Тому треба сказати згадавши матері, що найкраще вона може прислужитись своїй дочці, своєму народові та Америці, коли не буде протиставити товариству з будучою національністю. Те порозуміння та єдність, яка розвинулась в Америці, це вислід зміцнених груп.

Загальна Рада — ФЛІС.

БІДНА НАЙШЛА ДІАМАНТ

НЬО ЙОРК. — Тереса Гараморе переходила Юніон Сквер, занята журбою, як прохарчувати свою родину, щоб не просити прилюдної допомоги. Побачила на хіднику камінець, от такий, як його купується в 10-центовій крамниці. Підняла, з цікавості занесла до ювілера, а він сказав їй, що це діамант, вартості \$10,000. В поліції їй сказали, що дістанє діамант на власність, коли до 10. жовтня ніхто не зголоситься по нього:

Докладно дібрані окуляри ніяким чином не ослаблюють очей; вони можуть однаке показатись шкідливими, якщо будуть їх носити по тим, як лікарська екзамінація показує, що вони потрібні.

БЕРЕЖУТЬ ВИРІБ ЗБРОЇ

ВАШИНГТОН. — Показується, що вибух у фабриці порохову в Кенвил, Н. Дж., народив поважної шкоди в підготові до краєвої оборони. Фабрика в Кенвил була найбільшою цього роду фабрикою в Америці. Після її знищення осталося ще фабрика в Карней Гойнт і Довер, у сусідстві Кенвил, далі в Чарлстон, Інд., і Радфорд, Верджінія. Всі ці фабрики незначні і треба щойно їх розширити. Процес виробу порохову є дуже складний і повільний і тому знищення фабрики в Кенвил є поважною перепороною в оборонних планах.

На телефонічну остерогу з Брукліна до фабрики зброї в Бриджпорт, Конн., влада поставила сторожу, щоб не потерпіти дальшої невдачі в виробі оборонних матеріалів.

УРЯД ПРОЦЕСУЄ МОНОПОЛЬ НА ОКУЛЯРИ

Федеральні влади в Нью Йорку внесли позов проти 29 корпорацій і 68 осіб, щоб припинити справжній монопол на виріб окулярів. На цьому виробі заробляють названі в процесі промови ці мільони доларів понад справжню вартість від 28,000,000 американців, що носять окуляри. Дві компанії, а це Американ Оптикал Ко. і Бавш энд Ломб Ко. мають під своєю контролею 70 відсотків загального промислу в цій ділянці.

ВІДАЮТЬ КАНДИДАТА ПІД ЛІКАРСЬКІ ОБСЕРВАЦІ

НЬО ЙОРК. — Джозефа МекВільямса, що добивався републіканської номінації на становище конгресмена з 18. дистрикту, в котрому живе багато німецьких іммігрантів, відано до шпиталю Белвію під психіатричні обсервації. МекВільямс пробував організувати „Партію Американського Призначення“ і в своїх промовах пропагував наслідкування Гітлерівської політики для Америки. Не добившись републіканської номінації під час виборів минулого вівторка, МекВільямс збирається кандидувати за своєї партії.

ОБЧИСЛЯЮТЬ ВАГАННЯ ПУБЛИЧНОЇ ОПІНІЇ

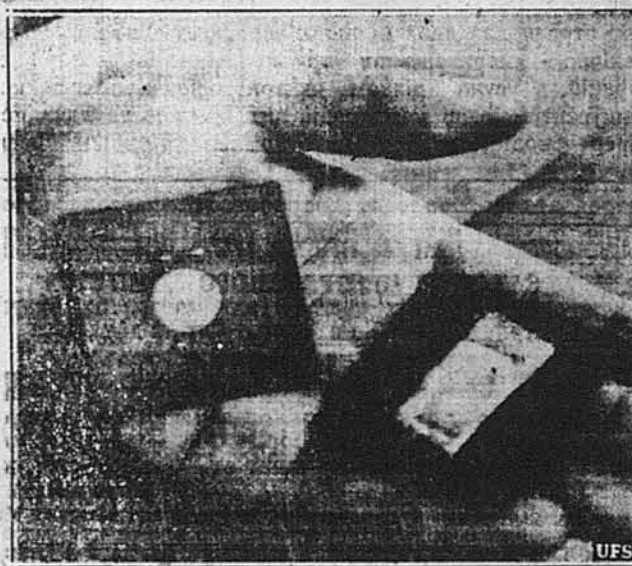
НЬО ЙОРК. — За обчисленнями Американського Інституту Публічної Опінії останніми часами президент Рузвельт зискав на популярності в стейтах Нью Йорк, Нью Джерзі й Пенсильванії, а Вилкі в тих стейтах на популярності стратив.

ЗАРІБОК НА СПАЛЕНИХ ГРОШАХ

КЕМДЕН, Н. ДЖ. — Федеральний уряд раде помагає жертвам недавнього вибуху газоліни в цьому місті. Одна жінка пішла до вашингтонського скарбового бюро залізу коробку з попаленими паперовими грошми. Вона прохала, щоб розпізнати ці банкноти і за них дати їй нові. Щойно дістала вона нових грошей вартості \$381.61. Жінка каже, що за її обрахунком в коробці було лише \$329.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПАЛЮЧІ КАРТКИ. — Німці кажуть, що англійські летуни кидали на німецькі поля й міста такі підпальні карточки. Картонка зроблена з целюлоїду, а в центрі має кружок з стрілкою й фосфору. Коли картонка висихне, вона сама собою запалюється.

Українська Радіо Програма в американській мові на станції W.N.J.B., Penn. Albert Hotel, Greensburg, Pa. По скінченню 8-тижневих ваканцій Українська Радіо Програма мов розпочнеться в наступну неділю, 22. вересня, по обіді в год. 1:35 старий час. Просимо увесь український загальний слухачів Пінтсбурі, якщо бажаємо влюбно слухати українську музичну літературу, кошечно допомогти фінансовою жертвою до будучого продовження цих 15 минут програми, за котрих мусимо оплатувати \$22.50 кожної неділі. Замовляйте музичні ролі для своїх крених, оголошуйте товариські підприємства, ширіть білети і взагалі фінансово підтримуйте українську радіо програму під проводом добр. Миколи Арсенія, 854 North Lincoln Ave., Pittsburgh, Pa. В наступній програмі буде грати оркестр добр. Андрія Клячки з McKees Port.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять від неможливого шлуна й випробували кошовні ліки й зела, а не найшли полегші. Тим усім поручуємо спробувати даром Зела Мілертона, котрих не запарюється ні вариться, а споживається в натуральній формі. По житті пробіть переконаєтесь, як skutочно діляють в неможливанних тамих, як кваси, шлунок, газ, нестерпність, запір, брак апетиту, біль голови й інші неможливанні, котрі походять зо злого травлення. Щоби переконаєтесь, пишть по пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.

1 Package Millerlton	.75
2 " "	1.25
3 " "	1.75
6 " "	3.00

Питайте за зялєм Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важливі лише при замовленні просто з головного офісу.

ДЛЯ КУХНІ Яблучні кейки.

1/4 фунта цукру, 1/2 фунта масла, 3/4 фунта гарної муки, трошки цинамону, потертої скірки одної цитрини приготувати м'яке тісто на підклад і спечти на блясі. Троха тіста лишити на верх. — З 4 свіжих яблук, 1/4 фунта цукру, соку з одної цитрини, 1 ложка масла, 1/2 ложечки желатини приготувати яблучну верству. При варенню яблук дозволити їм лиш добре нарізати. Поклавши верству яблук на спечений підклад, накрити рештою тіста в формі решітки. Потім спечти.

Цукрова морква.

8 до 12 малих моркв, 1/4 горняти цукру, 1/4 ложечки соли, 3 ложки масла, одну галузку посіченої петрушки. Приготування: моркву варити необстругану аж стане м'яка. Потім стерти верхню лупину і покраяти здовж на чверть. Змішати сіль і цукор і в цій мішанині обкачати моркву добре на всі сторони. Розтопити на легкій вогні масло, додати петрушки і смажити в тім моркву яких 10 минут. Обертати часто, щоби з усіх боків була гарно присмажена.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧ

SAMUEL P. KANAK
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий похорон
навіть за \$150
433 State St.
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжнці як далеко поїзд
Ньюарком. Вразі потреби теле
фонуйте до нас. Обслуга шир
і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує похоронами по ціні та
якщо як \$150
Обслуга найкраща

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as \$150
Telephone: GRAMERCY 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОУК, БРОУКЛІН, НЬО
ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання
про цікаві шкелетські й ку
печські інтриги в часів, коли
Історична Польща правила У
країною, а турки правили на
їжджали на неї на грабид.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 344
JERSEY CITY, N. J.

НЕБЕЗПЕЧНА ЦІКАВІСТЬ. — Лондонці пригладуються боям у повітря, не дивлячися на остерогу уряду.

ТАРЗАН, ч. 108. Хмара спис.

ZALIM ORDERED HIS MEN TO SWING OUT AND ENIRCLE THE APE-MAN.

Тоді Залім приказав своїм людям розскачтись й оточити Тарзана.

TARZAN TROTTED AWAY, KEEPING JUST ENOUGH AHEAD OF HIS ENEMIES TO AVOID BEING SURROUNDED.

Але Тарзан відбіг так далеко, щоб не дати себе оточити ворогам.

ZALIM GREW ANGRY. "SPEARS," HE SHOUTED.

Залім попав у люту. „Ужй те списів!“ — закликав він.

INSTANTLY A BARRAGE OF DEADLY MISSILES FLEW TOWARD THE HUMAN TARGET.

В одній хвилині ціла хмара списів полетіла в сторону живої влучі.